

Asia: VN/27297/2023

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2024-27

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleittain

Kiitämme kutsusta olla kuultavana ja lausua luonnoksesta hallituksen tasa-arvo-ohjelmaksi 2024–2027.

Kohdennamme huomiot kappaleittain.

1. Johdanto, yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 1. Johdanto, sekä muut yleiset huomiot

Tasa-arvo-ohjelma vuosille 2024–2027 on tiivistelmä hallitusohjelman ja tiedonannon kirjauksista. On positiivista, että ohjelma on valmisteltu yhteistyössä eri ministeriöiden kesken ja kattaa koko valtioneuvoston. Koska tasa-arvo-ohjelma toteutetaan budjettikehyksen puitteissa, eikä sille ole varattu erillistä määrärahaa, jää epäselväksi, miten ministeriöt pystyvät sitoutumaan sen toteuttamiseen.

Johdannossa mainitaan, että ohjelma ei sisällä kaikkea hallituskauden aikana tehtävää tasa-arvopolitiikkaa. Tämä aiheuttaa epäselvyyttä ohjelman todellisesta kattavuudesta ja tavoitteista. Vastuu hallituksen tasa-arvo-ohjelman seurannasta on sosiaali- ja terveysministeriöllä ja kukin ministeriö vastaa toimenpiteistä omalta osaltaan. Luonnoksesta ei käy ilmi, miten ohjelman toteutumista seurataan ja arvioidaan käytännössä.

Tasa-arvo-ohjelman lukujen alkuun on koottu hallitusohjelman osin hyvin kunniahimoiset kirjaukset ja muutoslupaukset. Lukujen loppuun kerätyistä eri ministeriöiden toimenpiteistä on vaikea nähdä, mikä toimenpide koskee mitään tavoitetta/lupausta, ja miten niillä pystytään vastamaan hallituksen muutoslupauksiin ilman erillistä budjettia. Monesta kirjatusta toimenpiteestä ei käy selkeästi esille, mihin konkreettisesti pyritään. Tavoitteet ovat kirjattu hyvin yleisellä tasolla.

2. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen koulutuksessa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 2. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen koulutuksessa

-

3. Tasa-arvon työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamisen tukeminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 3. Tasa-arvon työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamisen tukeminen

On positiivista, että maahan muuttaneiden naisten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviä tavoitteita on kirjattu sekä hallitusohjelmaan että tasa-arvo-ohjelmaan.

Keskiössä on maahan muuttaneiden naisten nykyistä parempi työllistyminen. Tiedossa on, että yhtenä maahan muuttaneiden naisten työllistymisen esteenä on hoivavastuun kasautuminen naisille. Luonnoksen taustatiedoissa on nostettu esille positiivinen muutos vanhempainpäivärahan maksamisessa: miehille korvattujen päivien osuus kasvoi 12,2 prosentista 15,6 prosenttiin. Taustatiedosta ei käy ilmi, miten maksut jakautuvat maahan muuttaneiden vanhempien kesken.

Ohjelmassa mainitaan, että perhevapaiden tasaisempi jakautuminen parantaa työelämän tasa-arvoa ja vähentää eroriskiä. Konkreettisia toimenpiteitä tai mekanismeja, jolla tasaisempaan hoivavastuun jakautumiseen päästäisiin, ei kuitenkaan ole kirjattu. Myöskään määrällisiä tavoitteita tähän liittyen ei tasa-arvo-ohjelmassa ole. Ilman konkretiaa tavoite hoivavastuun tasaisemmasta jakautumisesta jää korulauseeksi.

Tammikuussa 2025 voimaan astuvassa uudessa kotoutumislaisissa on säädetty tasa-arvoa edistäviä toimia. Samalla päävastuu kotoutumisesta siirtyy kunnille. Kotoutumisaika lyhenee, maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisesta korostetaan ja kuntien velvoitteita supistetaan. Tasa-arvo-ohjelmasta ei tule esille, miten tasa-arvoa osana kotoutumistoimia käytännössä edistetään. Myöskään konkreettisia, määrällisiä tavoitteita maahan muuttaneiden naisten työllistämisen parantamiseksi ei ole kirjattu.

Yhtenä tasa-arvo-ohjelman tavoitteena on: ”Työelämässä aliedustettujen ryhmien kuten vammaisten, romanien, eri maahanmuuttajaryhmien ja maahanmuuttajanaisten työelämään osallistumisen lisäämiseksi toteutetaan toimintaohjelma.”

Ehdotetuista toimenpiteistä ei käy ilmi, mikä niistä vastaa tähän tavoitteeseen. Myös moniperusteinen syrjintä ja sen käsittely jää tasa-arvo-ohjelmassa pintapuoliseksi. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien tarpeet tulisi huomioida tarkemmin.

4. Sukupuolten tasa-arvoisen osallisuuden ja edustuksen lisääminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 4. Sukupuolten tasa-arvoisen osallisuuden ja edustuksen lisääminen

Tässä luvussa korostetaan poikien ja miesten syrjäytymisen ehkäisyn tärkeyttä ja nostetaan esiin, että naisten osallistuminen kulttuuri- ja vapaa-ajan harrastuksiin on vähentynyt. Kaksi ehdotetuista toimenpiteistä selkeästi kohdentuu poikien ja nuorten miesten aseman parantamiseen. Sen sijaan naisten ja tyttöjen kulttuuri- ja vapaa-ajan harrastuksiin osallistumisesta edistävää toimenpidettä ei ole kirjattu.

Kappaleeseen on sisällytetty osio seksuaalisesta häirinnästä ja sen vähentämisestä. Loogisempaa olisi siirtää osio väkivaltaa käsittelevään lukuun.

Seksuaalisen häirinnän torjumiseen tähtääväksi toimenpiteeksi ehdotetaan verkoston perustamista. Jää epäselväksi, miten verkosto pystyy vähentämään tai torjumaan seksuaalista häirintää yhteiskunnassa.

Tämä on myös ainoa kohta tasa-arvo-ohjelmassa, jossa kansalaisjärjestöt mainitaan. Monika-Naiset liitto esittää syvän huolensa ja pettymyksensä, että naisjärjestöjen roolia tasa-arvotoimijoina ja -asiantuntijoina ei ole tunnistettu ja niiden rooli ja merkitys tasa-arvon edistäjinä jää ohjelmassa näin ohueksi.

5. Naisiin kohdistuva-, lähisuhde sekä muu väkivalta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 5. Naisiin kohdistuva-, lähisuhde sekä muu väkivalta

Luvussa käsitellään kaikkia väkivallan muotoja. Eri väkivallan muodoilla on kuitenkin eri syntymekanismit ja dynamiikka. Niiden ymmärtäminen, vähentäminen ja torjuminen vaatii erilaisia lähestymistapoja ja toimenpiteitä. Ilmiöiden yhdistäminen saman luvun alle hämärtää väkivaltailmiöiden erityispiirteitä ja vaikeuttaa tulosten seurantaa.

Jengirikollisuus ja kriminaalipolitiikka olisi voitu nostaa omaksi luvukseen ja kohdistaa ilmiön torjumiseen omat konkreettiset toimenpiteet.

Monika-Naiset liitto korostaa, että hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan on lisättävä kirjauksia, jotka varmistavat, että Suomessa on myös jatkossa saatavilla nais erityisiä tukipalveluja väkivallan uhreille. Nais erityiset palvelut ovat keskeisiä naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisessä ja uhrien tukemisessa. Toistaiseksi Suomessa on vain yksi vain naisille tarkoitettu turvakoti, Monika-Naiset liiton ylläpitämä Turvakoti Mona.

Kaikki matalan kynnyksen nais erityiset palvelut väkivallan uhreille ovat kansalaisjärjestöjen ylläpitämiä. Järjestöjen rahoitukseen suunnitellut leikkaukset uhkaavat jättää palvelujen ulkopuolella kaikkien haavoittuvimmassa asemassa olevat naiset, mm. vammaiset ja maahan muuttaneet naiset. Tasa-arvo-ohjelman tavoitteena tulisi olla kaikkien väkivaltatyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen, ei ainoastaan Nollalinjan ja turvakotien.

Monika-Naiset liitto esittää huolensa siitä, että ihmiskaupan vastainen työ on jätetty kokonaan tasa-arvo-ohjelman ulkopuolelle. Ihmiskauppa on vakava ihmisoikeusloukkaus, joka koskettaa erityisesti naisia. Seksuaalisen hyväksikäytön tarkoituksessa tapahtuvassa ihmiskaupassa jopa 95 % uhreista on naisia ja lapsia.

Suomessa tunnustetaan edelleen heikosti seksuaalisen hyväksikäytön tarkoituksessa tapahtuvaa ihmiskauppaa. Seksin oston kysynnän vähentämiseen kohdistuvia toimia ei käytännössä ole. Monika-Naiset liitto pitää ehdottoman tärkeänä, että tasa-arvo-ohjelmaan kirjataan tavoitteita ja konkreettisia toimenpiteitä ihmiskaupan torjumiseksi ja uhrien auttamiseksi.

Monika-Naiset liitto vaatii, että hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan lisätään konkreettisia toimenpiteitä, jotka tähtäävät nuorten suojelemiseen vastikkeelliselta seksiltä ja hyväksikäytöltä. Erityisesti sijoituspaikoista karanneet nuoret ovat haavoittuvassa asemassa ja altistuvat hyväksikäytölle.

Tarvitaan nopeita toimia, jotta nuoria voidaan suojella ja joilla voidaan lisätä lasten ja nuorten kanssa työtä tekevien tietämystä aiheesta. Samalla on panostettava seksin oston kysynnän vähentämiseen ja varmistettava, että tekijät joutuvat vastuuseen.

6. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen Euroopan unionissa ja kansainvälisessä toiminnassa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 6. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen Euroopan unionissa ja kansainvälisessä toiminnassa

-

7. Institutionaaliset rakenteet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 7. Institutionaaliset rakenteet

-

Tuominen Jenni
Monika-Naiset liitto ry